

ARDEALUL

ECONOMIC • POLITIC • SOCIAL

ABONAMENTE:

Particulari 1 an 6 luni
500 250
Autorități, bănci și întreprinderi in-
dustriale și comerciale 1000 500
Publicații cm.-patrat Lei 5.

Director:
TRAIAN CHIRILĂ

Redacția și administrația
Str. Minerva No. 7.
CLUJ. TELEFON 444

Noul guvern și problemele economice ale Ardealului

Odată constituit noul minister sub președinția generalului Averescu, acesta a ținut în prima linie să liniștească opinia publică din țară și din străinătate asupra programului lui de practică activitate, în deosebi pe teren economic și financiar.

Atât în „apelul către țeși locuitorii țării” semnat de noul prim-ministru, cât și în declarațiile făcute presei de miniștri de resort, se recunoaște de la capăt nevoia unor măsuri eficiente pentru a se accelera îmbunătățirea situației economice.

În Manifestul către țară, generalul Averescu nu precizează cari vor fi acele „măsuri eficiente” ci se mărginește a face un cald apel la încrederea tuturor iubitorilor de țară, și la elementele cari intră în compunerea organismului nostru economic-financiar, că să-i dea tot concursul pentru a-și putea desfășura activitatea într'un mod prielnic.

Mai reținem încă aceasta importantă enunțare a generalului Averescu, din apelul său, anume:

„Cea mai de căpetenie grijă a guvernului, va fi aceea de a pune politica noastră economică financiară pe baze sănătoase, adică în acord cu nevoile reale, în condițiunile excepționale create de război.”

O idee mult mai clară ne putem forma despre programul economic al noului guvern, în declarațiile făcute de miniștrii presei.

Din aceste declarații desprindem patru principii călăuzitoare, decisive pentru noua îndreptare a vieții noastre economice și financiare:

1. Guvernul socotește *colaborarea capitalului străin*, ca măsura de căpetenie pentru normalizarea vieții economice.

2. Pentru consolidarea situației financiare, se va lua toate măsurile ce pot duce la *stabilitatea valutei românești*.

3. Se va desființa treptat toate măsurile de ordin administrativ și legislativ cari stânjenesc exportul producției naționale. *Taxele de export* nu numai că vor fi reduse, dar vor fi chiar *suprimate* cu totul și asta cât de curând.

4. Se va proceda la *intensificarea mijloacelor de transport*. Se va face apel la inițiativa și capitalul privat pentru a se construi noi căi ferate. Se va contracta un mare împrumut în străinătate pentru refacerea C. F. R. un împrumut de șase sute de milioane Lei aur, destinat în prima linie refacerii atelierilor C. F. R. așa ca în interiorul țării să se repare toate vagoanele noastre.

călăuzitoare ale guvernului pe teren economic, ne vom opri la comențarea fiecăreia din ele.

Colaborarea cu capitalul străin, este un mare punct câștigat pentru consolidarea țării noastre, dacă noul guvern are intențiuni serioase să convingă finanța străină, că din partea statului nu se va pune nici un fel de obstacol pentru o rodnică plasare a capitalului străin, care se va bucura ca și capitalul românesc de respectul dreptului de proprietate, de dreptul de control în acele întreprinderi unde e plasat capitalul străin, dacă se administrează după reguli sănătoase, pentru buna lui fructificare, iar nu e risipit în experimentări de oameni fără competență.

Trebuie să înceteze acea xenofobie stupidă, acel dispreț suveran pentru capitalul străin, și acele declamări deșarte cari încep și sfârșesc cu „Prin noi înșine”. Odată ce realitatea ne-a dovedit-o zi de zi, că noi, în țara noastră nu avem capitalul necesar pentru a chema la viață toate bogățiile naturale ale țării, nu avem toate mijloacele necesare și toți specialiștii pentru a ne reface pe toate țăramurile, — să renunțăm deci la acel naționalism de fraze, și să acceptăm colaborarea capitalului străin tocmai din iubire de țară, din dorul de a vedea țara noastră, cu câțiva ani mai curând intrată pe făgașul progresului și civilizației.

Să nu ne fie tot frică, că odata lăsat capitalul străin să intre în țară, vom fi subjugăți de acest capital străin. Ce naivitate.

Dar care este menirea guvernului? Nu este în prima linie aceea, de a veghea la salvagardarea intereselor naționale ale statului român? Guvernul român trebuie să controleze că orice capital străin intrat în țară să nu urmărească tendințe politice de dominare și acaparare, ca să dă vie trusturi periculoase, ci să urmărească numai scopul unei plăsări productive, de pe urma căreia să profite și dezvoltarea economică și industrială a țării.

Iată de ce salutăm cu vie bucurie declarațiile sincere și bărbătești ale d-lui ministru al muncii, Gr. Trancu-lasi, făcute zilele acestea, cari culminează în aceea, că noul guvern. va deschide larg porțile ca să intre în țară capitalul străin, să ne refacem căile de comunicație, să ne electrificăm țara, să ne construim cât mai multe locuințe ieftine pentru funcționari și muncitori.

Trecând la a doua problemă ce are de soluționat noul guvern: *stabilizarea valutei românești*, putem spune că va fi cel mai mare bine

nu numai pentru Ardeal, ci pentru întreaga țară, dacă comerțul și industria noastră vor fi scăpate odată de oscilațiunile Leului românesc.

Totul stă pe loc, totul stagnează, toate categoriile sociale, se plâng și suferă, numai din pricina lipsei de stabilitate a Leului?

Căci inchipuiți-vă comerciantul român care aduce marfa din străinătate, plătită cu Lei scumpi și după o lună-două, Leul tot scăzând, el pierde enorm la marfa ce a cumparat-o, când valuta noastră era mult mai urcată.

Si'n industria noastră e același lucru. Muncitorii noștri se tot uită la indexul de scumpețe, dacă Leul scade și totul se scumpește, muncitorii cer, firește urcarea salariilor, și așa se scumpește mereu producția internă.

Dar și relațiile noastre economice cu țările învecinate nu vor putea fi normale câte vreme Leul nostru nu e stabil, nici credite nu vom putea dobândi în străinătate dacă nu se aplica acele măsuri cari duc la sigur la stabilizarea valutei românești.

În numărul trecut al ziarului nostru, înainte încă de a ști ce guvern nou vom avea, am arătat tot în acest loc, că datoria guvernului de mâine este să desființeze acele măsuri și legi fiscale, vamale, cari împiedică pe producătorii de grâne, de lemne, de traverse, pe crescătorii de vite să-și valideze în străinătate producția lor, să nu poată concura cu producția țărilor învecinate, numai fiindcă statul tot încarcă această producție cu taxe vamale și fel de fel de îngrădiri.

Ne pare bine, că răspunsul ne-a și venit din partea guvernului, mai curând decât ne așteptam. Noul ministru de finanțe este hotărât a desființa treptat, treptat toate acele măsuri cari stânjenesc exportul producției naționale, și va suprima chiar taxele de export.

În asemenea împrejurări putem spera că va începe o nouă eră pentru industria lemnului românesc, pentru morăritul românesc și pentru crescătorii de vite.

E de prisos să mai recapitulăm aci ce a suferit industria lemnului de pe urma regimului trecut, la câte șicane inutile au fost expuși producătorii de lemne de foc, de lemne fasonat și de traverse. Vexațiuni de tot felul, ba contingentarea lemnului de foc, ba contingentarea cherestelei ba rechiziționarea traverselor de fag de stejar, ba prohibițiunea exportului de traverse, ba nu se dă permis de taierea de păduri.

Cine mai bine decât actualul ministru al lucrărilor publice d. dr. Groza nu cunoaște mai bine ce a avut de suferit industria forestieră în cei 4 ani din urmă, d-șă care a fost ani de a rândul Președintele

Uniunii Forestiere, și știe mai bine decât oricine cât de juste sunt doleanțele din acest ram de activitate românească.

De aceea avem nădejdea ca d. ministru Groza, va avea cuvântul în guvern, de a eere să se puie capăt înturilor acestor vexațiuni, și să de a liberă dezvoltarea producției și valorizării lemnului de orice fel.

Tot așa și cu exportul de făină, să se facă toate înlesnirile, ca moștile să-și reinceapă vechea lor activitate.

În fine problema cea mai importantă de rezolvat a normalizării căilor ferate, în direcția această guvernul nu trebuie să piardă nici un moment să lase pe seama altor miniștri grija succesului în politica cotidiană, față de celelalte partide politice, și să aibă în vedere tot ce se poate face pentru a da o bună administrație căilor ferate.

Căci este de neînțeles, cum se poate ca după ce am primit din Germania și Austria atâtea vagoane și locomotive ca despăgubiri de război, după ce din Ungaria am luat un parc atât de mare de vagoane, să suferim atâtea din cauza anarhiei dela C. F. R. În țara traverselor, să nu avem linii refăcute, poduri refăcute, ci să fim expuși mereu la deraieri și prăbușiri de poduri.

Iată dar ce șir imens de probleme se prezintă noului guvern spre deslegare.

Cu bună voință, cu multă atențiune, cu competență, cu ascultarea factorilor interesați și cu consultarea specialiștilor în materie, mult bine se poate realiza pe toate țăramurile.

Așteptăm guvernul la lucru, și avem nădejdea că va ști să tragă deducți logice din greșelile vechiului regim.

„ARDEALUL.”

— *Leul continuă să se prăbușească*, aceasta este cel mai trist eveniment cu care am intrat în luna Aprilie. Leul e azi la 2,12 centime, ceia ce provoacă o vie îngrijorare în toate cercurile economice și financiare. De aceea prima datorie a guvernului e să ia cele mai potrivite măsuri pentru stabilizarea leului.

— *Un pod între România și Cehoslovacia*. O legeție mixtă cehoslovacă a tratat chestiunea reconstruirii podului de peste riul Tisa, pod disrurs la 1914. Podul va fi construit din beton armat și va costa 800 000 Coroane ceh, adică 5 500 000 Lei. Execuția va privi pe cehi, iar cheltuielile vor fi împărțite egal între ambele țări.

Ca să se vândă mai iute mărfurile dela C. F. R.

Administrația căilor ferate a observat că de cele mai multe ori, din cauza lipsei de mai largă publicitate vânzarea mărfurilor „în suferință”, „prisos” sau „obiecte găsite” se amână de câte două și trei ori, întrucât la licitație se prezintă foarte puțin ofertă.

Pentru a se evita pe viitor aceste repetate amânări de licitație cari au ca consecință inevitabilă deprecierea mărfurilor în dauna administrației, direcțiunea generală cfr. a dispus următoarele:

Publicarea licitațiilor

La fiecare 1 și 15 ale lunilor, direcțiunile de exploatare vor publica în cele mai răspândite ziare local licitația pentru vânzarea mărfurilor în suferință, prisosuri și obiecte găsite.

Licitațiunile se vor ține la 7 și 21 ale fiecărei luni.

Bineînțeles că dacă zilele de 7 și 21 vor cădea în vreo Duminică sau sâmbătoare, vânzarea se va putea amâna pe ziua de lucru imediat următoare acelei sâmbători.

Aceasta spre a se da ocazia să se prezinte la licitație un număr cât mai mare de concurenți.

Afișarea licitațiilor

În afară de publicațiile la ziare

se vor afișa atât la direcțiunile de exploatare cât și la ghișeurile caselor avize, prin cari publicul să fie înștiințat de data ținerii licitației.

Un preț minim

Totodată s'a mai dispus ca pentru fiecare din obiectele sau mărfurile ce se scot la vânzare, să se fixeze un preț minim dela care să se înceapă licitarea respectivă.

Fixarea acestor prețuri se va decide întotdeauna cu o săptămână înainte de o comisiune instituită în acest scop.

Prețurile minimale stabilite se vor menționa și ele pe avizele afișate pentru public.

Se va considera ca aprobat prețul cel mai mare ce s'a obținut peste prețul minimal.

Dacă însă se va oferi un preț egal sau mai mic decât prețul minimal, vânzarea se va amâna, sau dacă va fi cazut se va supune direcțiunii respective spre aprobare.

Aceste dispozițiuni au ca scop, pe de o parte vânzarea mărfurilor în condițiile cele mai favorabile, iar pe de la altă parte desconggestionarea magazinelor C. F. R. de atâtea cotețe, cari fiind depozitate de luni și chiar de ani de zile, sunt supuse deprecierei în dauna administrației drumului de fer.

Revizuirea noului tarif vamal de import Cluj / Central Un

Coeficientul de calcularea taxelor va fi redus. Declarațiile d-lui Manoilescu subsecretar de stat la finanțe

Vineri s'a prezentat în audiență d-lor I. Lapedatu, ministru de finanțe și M. Manoilescu, sub secretar de Stat la aceleași departament, o numeroasă delegație a Camerei de Comerț din Capitală.

Delegația a prezentat un memoriul prin care arată situația grea ce s'a creat comerțului prin punerea în aplicare a noului tarif vamal și a cerut ca mărfurile ce se găsesc în vâmi și cari urmează a sosi zilele acestea, să se bucure de prevederile vechiului tarif vamal de import.

Delegația a mai cerut să se revizuiască și lucrările comisiunii superioare vamale cu privire la noul tarif vamal, iar comisiunea să fie completată și cu reprezentanți de ai comerțului.

După plecarea delegațiunii, d. M. Manoilescu subsecretar de stat a bine voit să ne facă unele interesante declarațiuni cu privire la noul tarif vamal de import pentru metalurgie și țesături care a intrat în vigoare la 1 Aprilie a. c.

„De fapt nu se poate spune, că noul tarif vamal de import este intrat formal în vigoare, de oarece acest tarif a fost pus în aplicare abia pe ziua de 1 Aprilie a. c. Cum între timp s'au produs mai multe intervențiuni atât din partea diferitelor categorii de comercianți, cât și din partea unor legațiuni străine cu privire la noul tarif, guvernul a declarat deschisă această chestiune. Cum va fi ea rezolvată de către guvern nu se poate încă ști. În tot cazul se va revizui coeficientul la articolele de lux pentru ca aceste articole să poată intra în țară.

Dacă până acum cu vechile taxe vamale contrabanda se făcea pe o scară mai puțin întinsă, acum cu noul tax vamale excesive, în special la articolele de lux, aceste articole se vor introduce numai prin contrabandă, iar statul nu va mai încasa aproape nimic. De aceea actualul guvern intenționează să reducă coeficientul la articolele de lux, pentru ca negustorii să poată plăti taxele vamale și s'a nu recurgă la contrabandă.

De asemenea, toate comisiunile consultative ale ministerelor, cum ar fi comisiunea superioară vamală, comisiunea industrială, etc., vor fi completate cu reprezentanți de ai tuturor ramurilor de producțiune și consumațiune, pentru ca atunci când se va propune luarea vreunei măsuri, ca să nu favorizeze pe nici o clasă, ci să fie în interesul tuturor. De altfel un referat cu privire la întreaga problemă vamală va fi înaintat în curând Consiliului de Miniștri.

Sistarea de transporturi

Din cauză că stațiunea Ploești este blocată cu aproape 400 vagoane cu mărfuri desrinate stațiunilor de pe Valea Prahovei, s'a suspendat de azi pe timp de 6 zile toate expedițiunile de păcură din regiunea Buzău și Moinești, cu destinația Câmpina și Câmpinița.

„Magazinul Parisien” a încheiat concordat cu creditorii săi

Casa de Păstrare Interesul Public garantează pentru datoria firmei

Proprietarii firmei „Magazinul Parisien” din Cluj, Dr. Eugen Samuel și Filip Eisenstädter cari ajunseseră la începutul anului în insolabilitate, au încheiat concordat cu creditorii lor. În afară de motivele de ordin economic, cauza principală pentru care a ajuns firma în insolabilitate, este ca filiala din Cluj a Băncii Românești nu i-a acordat contul curent promis. Bazață pe această promisiune a plătit suma de 800,000 lei de care dispunea câtorva creditori și astfel au rămas cu totul fără capital rulant.

Atunci au început tratativele cu creditorii. Firma datora cca 24 milioane lei la bănci și la diferite alte firme.

În zilele trecute s'a încheiat concordatul între firmă și creditori. Creditorii au acceptat cota de 35—100 oferită de firmă și pentru care a luat garanție Casa de Păstrare Interesul Public din Cluj. Prin concordat datoriile firmei s'au redus la suma de cca 14 milioane lei care va fi plătită creditorilor în timp de trei ani.

Ca garanție pentru respectarea concordatului și plata cotelor la timp s'au hipotecat prăvălia Centralului dr. E. Samuel și bazarul din str. Regina Maria alui Filip Eisenstädter.

Se speră că în decurs de trei ani firma se va consolida pe deplin.

Impozitul pe consumație la șampanie, lichioruri și vinuri șampanizate

Ministerul de finanțe fiind informat că antreprenorii de localuri de consum nu ar plăti impozitul pe consumațiune de 10, 6 și 3 la sută aferent clasei în care sunt clasificați, pentru șampanie licheoruri și vinuri șampanizate ce se consumă în local. pe motivul că pentru acestea s'ar plăti impozitul pe lux la locul de fabricație, face cunoscut administrațiilor financiare, că impozitul pe lux de 15 la sută prevăzut de articolul 2 aliniatul h. al legii impozitului pe lux și cifra de afaceri este cu totul deosebit de impozitul pe consumație prevăzut de art. 4 al aceleiași legi. Întrădevăr acesta din urmă este un impozit ce se aplică localurilor de consumațiune și calculează asupra sumelor ce se realizează din toate consumațiunile ce se fac în local, fie chiar și șampania și licheoururile.

În consecință Ministerul invită administrațiile să ia măsuri să se comunice cele de mai sus tuturor localurilor de consum, obligându-le să plătească și pentru șampania și licheoururile ce se consumă în localuri impozitul de 10, 6 și 3 la sută după cum este clasificat localul.

Organele fișcale de percepere și control sunt datoare să controleze și să constate executarea ordinului acesta, dresând acte de contravenție împotriva celor ce nu se conformă și nu varsă impozitul aferent și pentru articolele menționate ce se consumă în localuri.

Modificarea legii asigurărilor sociale

Comisiunea însărcinată cu centralizarea propunerilor de modificare a proiectului de lege a asigurărilor sociale, care a lucrat la Camera de comerț și-a încheiat lucrările.

Aceste propuneri vor fi înaintate d-lui Gr. Trancu-lăși, Ministrul Muncii.

— Un nou subsecretariat al minelor se va crea pe lângă ministerul industriei.

Comerțul extern al Rusiei

După datele statistice comerțul rusesc din luna Februarie reprezintă următoarele cifre:

Rulajul general a ajuns la 96 mil. 780.000 ruble; exportul atinge suma de 43,1 milioane ruble și importul 53,6 milioane ruble. Pasivul este de 10,5 milioane. Bilanțul din Februarie se prezintă deci mai bine decât cel din Ianuarie. Față de Ianuarie exportul din Februarie s'a ridicat cu 8,3 milioane, importul a scăzut cu 7,4 milioane iar pasivul s'a micșorat cu 15,7 milioane. Scăderea importului n'a fost un fenomen neprevăzut. Aceasta a fost o urmare a noului principiu sovietic care în luna viitoare va avea o explicare mai largă. Schimbarea situației se datorește sprijinului exportului și mărginirii importului.

În comerțul Polono-Rus cumpărăturile au suferit o scădere în următoarele mărfuri: produse textile, forestiere, cauciuc brut, cărbuni, metale, mașini, aparate și piese metalice. Această tendință devine din ce în ce mai accentuată. Bilanțul pe luna Martie va fi încă și mai pronunțat în această direcție.

Abonați „Ardealul”

„TACĂMUL”
FABRICĂ DE OBIECTE DE ARGINT
CLUJ, Str. N. CORCHES No. 2.

FABRICĂ: Tacămuri, servicii de masă, obiecte de lux, etc. — Numai pentru revanzători
Telefon 482.

DAȚI ATENȚIE LA MARCA FABRICEEI !!!

Dacă s'ar aplica sancțiuni . . .

O propunere simplă ca „Buna ziua“ a unui financiar Ardelean pentru pornirea unei mari acțiuni pentru construirea de clădiri în toată țara

Când am fost dăunăzi la Sibiu, Banca „Albina“, tocmai își ținea adunarea generală. La terminare, unul din mari ei acționari și totodată membru în Consiliul de administrație, îmi spunea:

„Uite, Banca noastră ar putea foarte lesne să destineze o cotă de 25 la sută din beneficiul ei net, pentru un fond de construcțiuni, menit zidirii unui imobil propriu sau locuințe pentru personalul nostru. Dar cum nu ne silește nimeni la aceasta, cum statul nu aplică sancțiuni băncilor societăților anonime și întreprinderilor industriale, cari nu se conformează dispozițiilor legii pentru încurajarea construcțiilor de clădiri, noi dela consiliul de administrație al băncii, nu putem lua asemenea inițiativă, ca să ne reproșeze apoi acționarii, ca în loc să sporim averea băncii, immobilizăm o parte însemnată din capitalurile băncii în construcțiuni!“

Iată o mărturie și indirect o propunere de o importanță deosebită asupra căreia trebuie stăruit.

Va să zică societățile anonime așteaptă să fie silite să construiască.

Avantagiile mai multe . . .

Fenomenul crizei de locuințe se afirmă și acum cu aceeași gravitate. Legea chiriilor n'a putut întru nimic, să înlăture această criză și nici vechea lege pentru încurajarea construcțiilor de clădiri nu și-a arătat până acum efectele. De ce? Nu este de ajuns să se pună în vedere societăților și particularilor anume avantajii legale și materiale, în cazul când vor începe să construiască clădiri. Trebuie să se mai pună în vedere, și mai ales, să se aplice sancțiuni severe, capitaliștilor, societăților anonime și întreprinderilor industriale, cari sunt în măsură să construiască, și totuși nu-și plasază o parte din capitalul lor în construcțiuni fiindcă le oferă mai multe avantagii multiplele speculațiuni comerciale și de bursă, de cât avantajii, ce le oferă Legea pentru încurajarea construcțiilor de clădiri sau capitalul immobilizat în zidiri.

25% din beneficiul net pentru construcțiuni

În legea d-lui Trancu-Iași din 23 Iulie 1921, există câteva dispoziții admirabile, pentru înmulțirea construcțiilor de clădiri. Așa în articolul 17 din Legea pentru încurajarea construcțiilor de clădiri, citim:

„Societățile anonime cari au un capital mai mare de 5 milioane lei, sunt obligate ca, în termenul prevăzut la art. 2 (1921—1925) să-și construiască imobilul propriu pentru sediul lor, în care să se mute, ori să se stabilească în construcțiile noul centrale, ridicate în baza prezentei legi.

„Neindeplinirea celor arătate mai sus, atrage pentru societăți obligațiunea de a vărsa anual, până vor construi, o sumă echivalentă cu chiria ce plătesc, la fondul de construcțiuni ieftine.

La aceleași obligațiuni sunt supuși și particularii, cari sunt impuși la un venit real net de 250.000 lei anual.

Art. 18. Fabricile și stabilimentele industriale cari au un capital de cel puțin 5 milioane în imobile și instalațiuni, sunt obligate în acelaș termen, să construiască locuințe pentru personalul lor. Ele sunt datoare ca în termen de 4 ani să afecteze pentru construcțiuni până la 25 la sută din beneficiul net constatat după bilanț.

Dacă timp de 4 ani dela punerea legii în aplicare nu vor începe construcțiunile, Statul va percepe până la 50 la sută din beneficiul net după bilanț, care se va întrebuița la ridicarea acestor construcții.

Vechea poveste a neaplicării legilor

Întrebăm pe d. Trancu-Iași noul ministru al muncii întru cât s'au pus în aplicare măsurile prevăzute mai sus, în articolele precise din legea aceste, care este chiar propria lui operă.

Directorul generale al Asistenței sociale, care este în drept, să ia orice măsuri în direcția aceasta, — s'a interesat, a făcut o anchetă, a veghiat ca societățile, cari nu s'au conformat dispozițiilor de mai sus ale legii, de a construi — să verse anual o sumă echivalentă cu chiria ce plătesc, la fondul de construcțiuni ieftine, înființat la ministerul muncii?

Cări sunt societățile cari au construit și cari nu, cari sunt societățile cari au plătit această amendă și cari nu? Are întocmit un asemenea tablou? Ne poate pune la dispoziție la cerere, acest tabloul?

Sunt organe de control dar control nu este

Sub direcția încurajării construcțiilor dela Ministerul muncii, care între alte atribuțiuni, are și pe aceia de a controla executarea obligațiilor impuse societăților și particularilor, de a-și construi localuri proprii și pentru personalul lor, — și-a făcut datoria în această direcție? A referat ministrului muncii cari sunt acele bănci și acei capitaliști, cari refuză să se supună legii? Cari sunt acele fabrici și stabilimente industriale cari dela 1921 au afectat 5 la sută din beneficiul net pentru construcțiuni?

Căci veți înțelege ce consecințe salutare ar avea în rezolvirea problemei palpitante a crizei de locuințe, dacă organele statului chemate să vegheze la executarea legilor, ar lua

în serios dispozițiile legii de mai sus, a încurajării construcțiilor și ar aplica imediat sancțiunile prevăzute, tuturor societăților anonime și diferitelor întreprinderi, infracitoare la pomenitele dispozițiuni.

Suntem acum în epoca publicării bilanțurilor tuturor societăților anonime. Din ele se pot vedea ce beneficii enorme, realizează cele mai multe societăți, între un milion și 500 milioane, pe an, cum e cazul unei societăți petrolifere. Cum s'ar fi înmulțit în toate orașele numărul construcțiilor noi, dacă dela 1921 dela ministerul muncii ar fi urmărit cu stricță, în toată țara aplicarea dispozițiilor de mai sus!

Rămâne dar unica soluțiune, care nu costă pe guvern nici un ban și totuși poate ameliora criza de locuințe, prin construcțiuni: Sancțiuni, sancțiuni și iar sancțiuni contra Societăților anonime, fabricilor și marilor capitaliști, cari nu au construit încă cum prevede legea.

Leonard Paukerow.

O linie ferată Spalato-Belgrad-București

După știri sosite din Roma un grup de financieri italieni au prezentat lui Mussolini un proiect pentru construirea unei linii ferate transbalcanice care să lege porturile italiene Bazia, Ancora, Pecara, Neapole, cu Odessa și rețeaua căilor ferate rusești.

După părerea acestui grup linia Spalato—Odessa prezintă mare importanță pentru Italia. Ea va contribui la realizarea de noi piețe pentru industria italiană.

Financiarii italieni cer pentru dânsii 80 la sută din acțiuni și dreptul de exploatare a liniei pe timp de 99 ani. Se urmărește deasemenea ca cercurile iugoslave să fie și ele interesate în această întreprindere.

Cercurile sovietice din Paris cari au cunoștință de acest proiect, demonstrează că el ar fi realizabil numai în cazul când chestiunea Basarabiei ar fi aranjată.

Sistemul cotei vagoanelor va fi extins asupra tuturor mărfurilor în masă

Se svonește că sistemul cotei vagoanelor, introdus înainte de aceasta cu un an de d. Pretorian director general la C. F. R. va fi extins asupra tuturor mărfurilor în masă.

Ne ocupăm de această chestiune fiindcă ea atinge de aproape și grav existența industriei noastre întrucât conține două greșeli grave.

Prima greșală este că sistemul acesta are tendință cu totul centralizatoare. Ori centralizarea această și biroucratismul numai la bunul mers al distribuirii vagoanelor nu poate contribui.

A doua greșală este că prin acest sistem se stabilește pe un anumit timp un anumit număr de vagoane pentru fiecare întreprindere industrială potrivit cu capacitatea ei de producție. În afară de această cotă nimeni nu mai poate obține nici un vagon și sub nici un motiv.

Ceace este rău în acest sistem și constituie greșală lui principală însă este că din cota de care am vorbit nu se dă decât 30-40 la sută. Ce vor face întreprinderile industriale

cu restul produselor lor pe cari nu le pot transporta, la asta nimeni nu s'a gândit.

Deși absurditatea acestui sistem o poate vedea ușor și un om laic, totuși el a plăcut atât de mult direcțiunii generale încât l-a menținut iar acum este vorba să fie extins la transportul tuturor produselor în masă.

Ne punem acum din nou întrebarea, întrebare la care direcțiunea C. F. R. n'a răspuns niciodată, cari sunt avantajele acestui sistem cari să-l facă atât de plăcut direcțiunii C. F. R.?

Să așteptăm soluția dela noul guvern.

ATENȚIUNE!

Reclama făcută în ziarul „ARDEALUL“ este cea mai eficientă.

„CRISTAL“ VOPSEȘTE și CURĂTĂ CLUJ Telefon No. 500.

Bursă de efecte la Cluj

In Cluj se manifestă din nou un viu interes pentru chestiunea înființării unei burse de efecte chestiune care preocupă de mult timp cercurile economice de aici. Se speră că noul regim va fi mai favorabil pentru realizarea acestui plan. Factorii economici din Cluj sunt hotărâți să pună toate stăruințele pentru înfăptuirea lui.

Insolvabilitate firmei „LEBEDA”

Noul curator al firmei în insolvența „LEBEDA” din Cluj a fost numit avocatul Dr. Gh. Triff. Creditorii vor anunța creanțele până la 28 Aprilie a. c.

Prima pertractare se va ține în 7 Mai, când se vor verifica aceste creanțe.

Activele cât și pasivele nu s'au putut stabili încă.

Abonați „ARDEALUL”

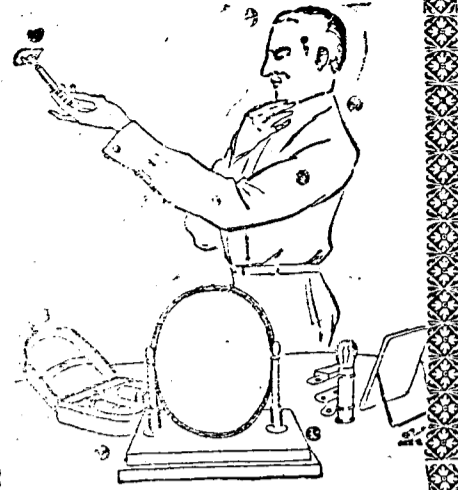
Barba netedă și gulerul curat

sunt privilegiul societății elite și moderne de astăzi!

Dacă cumpărați un aparat de ras de I-a calitate „Unicum” și 10 lame „Unicum” pentru 180 lei, vă bărbieriți pentru 3 lei în zece minute.

Mare asoriment de pie-se și aparate de ras la

Fiul lui Matia Kun Cluj, Calea Victoriei No. 2

Casa de Păstrare și Banca de Credit S. A. Cluj

Contul-Bilanț la 31 Decembrie 1925.

DEBIT			CREDIT		
ACTIVE:			PASIVE:		
Numărar, devize, valute streine și creanțe cu imediată scadență		30,667.131 75	Capital social		25,000.000 —
Imobile			Rezerve		
sediul central al băncii	375.000 —		capital de rezervă	21,647.870 66	
imobilele antrepozitelor	132.000 —		rezervă imobilă	25.000 —	
imobile în provincie	693.000 —	1,200.000 —	rezervă pentru creanțe dubioase	1,120.977 70	22,793.848 36
Cambii scontate		112,668.461 23	Fonduri		
Imprumuturi ipotecare			fondul de penziune al funcționarilor	2,757.819 45	
cu dobândă și pe anuități		2,108.293 14	fondul br. Sámuil Józsika pentru bunăstarea funcționarilor	198.278 —	2,956.097 45
Conturi curente			Depuneri și conturi curente		298,483.779 37
cu acoperire și cu alte garanții	101,132.314 40		Avale primite de noi		18,263.414 28
conturile curente ale întreprinderilor afiliate	55,566.281 —		Cambii reescontate		6,505.458 95
creanțe bancare și conturi transitoare	46,467.481 95	203,166.077 35	Dividende neridicate		77.217 37
Avale și credite cauționale		18,263.414 28	Poziii tranzitoare		7,694.724 05
Efecte			Beneficiu net		8,733.144 11
diverse efecte	5,358.831 93				
acțiunile întreprinderilor noastre afiliate	17,075.484 26	22,434.316 19			
		390,508.683 94			390,507.683 94

Contul Pierdere și Profit la 31 Decembrie 1925.

DEBIT			CREDIT		
Dobânzi plătite de noi		33,883.339 02	Report din anul trecut		280.033 32
Salariile funcționarilor și servitorilor		7,890.305 61	Venituri din dobânzi		46,227.319 59
Cheltuielile de administrare și de imobile		4,909 727 28	Diverse comisioane		11,586.106 30
Impozite		2,743.139 16	Intrat din creanțe dubioase abscrise		10 487 04
Abscrieri		85.076 42	Venitul imobilelor		788.237 13
Creanțe dubioase		1,120.977 70	Venitul antrepozitelor		473.525 92
Beneficiu net		8,733.144 11			
		59,365.244 30			59,365.709 30

Cluj la 31 Decembrie 1925.

(ss) Joan Mina dir. administrativ (ss) Dr. Ladislau Viski director administrativ (ss) Bertalan Bodor director administrativ (ss) Carol Bányai director administrativ (ss) Ioan Popp director administrativ (ss) Dr. Coloman Pusztai expert-contabil pentru contabilitate:

DIRECȚIUNEA:

(ss) Conte Blasiu Bethlen (ss) Dr. Conte Gheorghe Bethlen (ss) Ladislau Bocsánzi director general (ss) Ludovic Ferenczy (ss) Dr. Petru Groza (ss) Dr. Iuliu Jelen (ss) Baron Joan Józsika (ss) Dr. Teodor Mihali (ss) Iosif Reiter (ss) Conte Arthur Teleki (ss) Ștefan de Ugron

Am examinat acest cont bilanț, l'am comparat și cu registrul principal și cu registrele auxiliare, ce conțin socotelile Societății, și l'am aflat a fi în consonanță cu toate pozițiile acestora și compus în conformitate cu legea comercială și statutele.

Cluj la 7. Martie 1926.

COMITETUL DE CENZORI:

(ss) Dr. Andreiu Balázs (ss) Baron Francisc Bánffy (ss) Teodor Bocsánzi (ss) Dr. Iosif Ferencz (ss) Arpad Horváth (ss) Dr. Aurel Milea (ss) Pompiliu Piso (ss) Zoltan Velits (ss) Baron Ștefan Wesselényi

Telegrama: Găpgyár TELEFON: 148. Turnătoria de Fier și Fabrica de mașini din Cluj, S. A. Str. CHINTĂULUI 18 (fost Kajántói-ut 68) Fontă, fevi de presiune, minghinele paralele, potcoave de cizme, colți depotcoave, transmisiuni.

Ministri ardeleni în guvernul averescan

Mulți au spus că noul guvern e mai mult guvernul d-lui Goga decât guvernul d-lui general Averescu. Și au făcut această deducție din faptul că d. Goga nu numai că a preluat cel mai important minister, ministerul de interne, care dispune de întreaga conducere administrativă a țării, de numirea tuturor prefectilor, și de conducerea alegerilor generale, dar și din faptul că a imprimat acestui guvern un caracter ardelenesc, prin aceea că odată cu d-sa a intrat în guvern încă patru figuri ardeleni: D-nii Goldis, Prof. Lupaș, I. I. Lăpădatu, și Dr. Petre Groza. În total dar 5 ardeleni în guvernul averescan. Cu drept cuvânt putea dar să declare d. Goldis, că în acest guvern, sunt mai mulți ardeleni decât a pus d. Maniu în lista ministerială, care a fost prezentată Suveranului de către partidul național.

Putem dar interpreta această largă reprezentare a Ardealului în guvern, ca un fel de satisfacție ce se dă acestei provincii, pentru că ani de a rândul a fost tratată vitreg și desconsiderată pe toate terenele, ceea ce a avut de urmare crearea regionalismului exagerat, ca un ecou al „regățenismului” exagerat.

Pe noi ca ziar economic, ne interesează în deosebi personalitățile ardeleni din Minister care pe tărâm economic și financiar, pot da Ardealului ceea ce așteaptă de mult.

D. I. I. Lăpădatu, noul ministru de finanțe, nu are nevoie de elogiile noastre. Este unul din cei mai competenți economiști și financieri ce-i avem din Ardeal și aduce la departamentul finanțelor vaste cunoștințe, și o lungă experiență pe teren financiar.

Căci noi cunoaștem activitatea D-lui Lăpădatu în Ardeal de peste două decenii. Studiile secundare le-a făcut în Brașov, cele universitare la Budapesta. A făcut studii practice de bancă în străinătate. A scris 24 lucrări de specialitate în chestiuni economice și financiare. A fost director de bancă și secretar la „Solidaritatea”, asociația institutelor financiare românești din Ardeal și Bănat, ridicând aici instituția reviziei externe obligatorii la o importanță apreciată chiar și în străinătate. A fost director la cea dintâi societate românească de asigurări, înființată de românii din Ardeal. După unire, a ocupat funcțiunea de secretar ge-

neral la Resortul Finanțelor, a fost deputat în toate legislațiunile, având diferite misiuni oficiale în străinătate pentru lucrările de aranjamente financiare internaționale. În anii din urmă s'a distins prin temeinicia și obiectivitatea lucrărilor și discursurilor sale parlamentare în materie de finanțe publice și chestiuni monetare.

Voim să sperăm că d. I. I. Lăpădatu, în scurt timp va arăta țării ce e omul pus la locul său, și că va putea aduce o serioasă îndreptare finanțelor țării, și economiei noastre în general.

Acelaș lucru îl așteptăm pe alt teren de activitate, din partea d-lui Ministru Groza, care cunoaște Ardealul, așa cum ar cunoaște toate paginile unei cărți iubite. Actualul ministru al lucrărilor publice, ca fost ministru al Ardealului, a străbătut toată Transilvania în lung și lat și dela toate categoriile sociale a auzit toate doleanțele, apoi și ca simplu particular în anii din urmă a putut vedea cu ochii lui ce nevoi mari și urgente are această provincie, și de aceea acum ca ministru când poate face lucruri pozitive, va avea toată energia să facă toate îmbunătățirile acolo unde știe că e nevoie pentru a pune capăt răului și în Ardeal.

Consiliul Orașului Cluj.

Nr. 1808/1926, cons.

BCU Cluj Central Anunț

Se aduce la cunoștința autorităților ca eliberarea biletelor de pescuit pe sezonul 1926, Oficiul Silvanal al orașului (Str. Cogălniceanu Nr. 4) o va face cu următoarele prețuri.

1. Un bilet pentru pescuit cu unghița 50 (cincizeci) Lei.
2. Un bilet pentru pescuit cu rețea 200 (douasute) Lei.
3. Un bilet pentru pescuit cu mreaja 250 (douasutecincizeci) Lei.

Pescarii aflați fără bilete vor fi strict pedepsiți.

Cluj, la 2 Martie 1926.

Dr. Utalea
primar.

Moga
secretar.

Cum lucrează cei doi Bürger din Târgul-Murăș?

În laboratorile d-lui Albert Bürger un binecunoscut industriaș din Târgul-Murăș se fac acum exrem de interesante experimente și încercări pentru o nouă metodă de fabricare a spiritului cu baterii electrice.

Aceste experimente sunt conduse de d. Desideriu Bürger care muncește neîntrerupt pentru descoperirea acestei metode menită să dea o nouă direcție fabricării spiritului. Prin noua metodă drojdiile rămase dela fabricarea spiritului se pot întrebuința încă odată pentru aceasta fabricare. Prin aceasta metodă din o anumită cantitate de materii prime se poate fabrica cu 25 la sută mai mult spirit decât se fabrica după metoda veche.

Tatăl și fiul

Albert Bürger și Desideriu Bürger, tată și fiu, posedă în Târgul-Murăș o fabrică de bere și mai multe întreprinderi industriale cari reprezintă valoare de sute de milioane.

S'ar putea scrie o carte întreagă despre acești oameni și despre activitatea lor. Slăpâni pe averi de milioane ei nu se mulțumesc să exploateze numai aceste averi ci

punându-se în serviciul științei se nizuiesc să croiască noi drumuri. Sunt neprețuite serviciile ce acești oameni au adus vieții noastre economice prin activitatea lor. Ar fi interesant să cunoști în amănunte viața acestor oameni în mâna cărora banul devine un puternic factor de producție. Desideriu Bürger care trăește retras și își consară timpul științei, este și redactorul unei prețioase publicații științifice.

Ce ne spune d. Albert Bürger despre viitorul orașului Târgul-Murăș?

Corespondentul nostru a avut ocazie să se întrețină cu d. Albert Bürger care i-a făcut următoarele declarații asupra viitorului orașului Tg.-Murăș:

Viitorul orașului Târgul-Murăș depinde de gazul metan și este numai chestiune de zile introducerea lui. Suma asupra căreia nu am căzut până acum de acord cu Societatea de gaz metan este 24 milioane lei. Sperăm că și această diferență va fi aplanată și având gazul metan, viața industrială a orașului Tg.-Murăș, va lua un puternic avânt.

Incendiul dela fabrica Sylva

Vineri după amiază la orele 5 și un sfert a izbucnit un incendiu puternic la uzinele foste Sylva din București șoseaua Pantelimon 169. Iată împrejurările în care a luat naștere incendiul. La orele 4 și jumătate se aflau în atelierul de vopsitorie lucrătorii. Vajda Gh. Gruza Ianoș și Spirescu Gheorghe cari lucrau la repararea unui vagon de cale ferată.

Lucrătorii întrebuințau lămpi cu benzină. La un moment dat o scândură a vagonului a luat foc. Lucrătorii au sărit să aducă apă cu o găleată, dar totul a fost de prisos, focul propagându-se cu repeziciune.

A fost anunțată direcția fabricii care a dat alarma, chemând toate posturile de pompieri. Focul a cuprins întreg atelierul care are o marime de peste 100 m. p. Pompierii au sosit trei sferturi de oră după ce focul s'a închis, și fără apă. Cum prin apropiere nu se află nici o gură de apă lucrările pentru stingere au mers foarte anevoie.

În afară de atelierul distrus, au mai ars două vagoane duble de cale ferată, iar unul a fost grav avariat. La fața locului a sosit reprezentantii autorităților cari au dispus arestarea celor patru lucrători cari lucrau în atelierul de vopsitorie la reparația vagoanelor.

Pagubele trec de cinci milioane lei.

Ancheta continuă.

Sindicatul miniere franceze și salariile

Paris (Rador). — În fața dificultăților care au survenit în diferite regiuni pentru sporirea salariilor federațiunea minierilor a hotărât să consulte imediat toate sindicatele aderente.

Plicuri eftine furni-
zează numai

B O R O S

Reg. Ferdinand 2. — Telefon 0-83

Produsele FABRICII DE BERE
CZELL din Cluj -- Mănăstur:

bere albă „URSUS” bere albă specială
„URSUS” -- EXTRA bere neagră din malț
dublu HERCULES se capătă pretutindeni!

MARE ASORTIMENT DE

RAGLANE,

SI MAINE DE BĂRBATI
SI COPII LA

M. Neumann

CLUJ

Piața Unirii 14.

Abonati „Lemnul”

Știri economice externe

— Bilanțul comercial Polonez a rămas activ.

Varșovia (Ceps) — După datele statistice Polonia a importat în luna Februarie a. c. mărfuri în valoare de 68.895,000 zloți. Ea a exportat mărfuri în valoare de 132 milioane zloți. Activul atinge cifra de 63 milioane zloți.

— O Descreștere a protesturilor de Polițe din Polonia.

Varșovia (Ceps) — Cu toate că situația de pe piața devizelor este mereu încordată totuși situația generală a pieței monetare din Polonia s'a ameliorat simțitor. S'a constatat că în ultimele trei luni a fost înregistrată o însemnată descreștere a protestărilor de polițe. În luna Decembrie 1925, din toate polițele cari au fost scontate la Banca Poloneză, au fost protestate 8,07 la sută. Aceeaș bancă a protestat în luna Ianuarie 1926 numai 6,24 la sută. În luna Februarie 4,95 la sută.

— Capital străin în industria Poloneză.

Celavița (Ceps) — O mare parte din acțiunile societăților „Ostrowieckie Zakłady Hutniczy” și „Parowoz” au fost cumpărate de un trust metalurgic franco-belgian.

— Criza fabricilor de săpun în Rusia.

Moscva (Ceps) — Fabricile de săpun din Rybinsk trec în ultimul timp printr'o mare criză. Deoarece n'au putut fi aprovizionate cu său și cu alte materiale, au fost nevoite să înceteze lucrul.

ÎN VEDEREA INTERNATELOR

Toate imprimările de contabilitate

Foi de zi,
Evidența alimentelor,
Tablouri, Chitanțe
etc.

se pot procura la

LIBRARIA BOROS, CLUJ

Ce e bine să știm despre noul tarif vamal

Noul tarif urcă taxele de import pentru stofele de haine la dublu. Stofele de bumbac cari conțin și mătăasă se bucură acum de un regim mai bun ca înainte, taxele reducându-se de la 900 la 750 lei. Pe vatelină se va percepe atâta taxă vamală cât e prețul mărfii chiar. Urcarea aceasta este cu atât mai curioasă cu cât producția internă de vatelină este absolut redusă. Vama pe mânuși este cu 400—500 procente mai urcată decât până acum. Haine gata introduse în țară se vor taxa dublu decât până acum.

Citiți, abonați „LEMNUL”

Ministerul de finanțe I. J. Lăpădatu va pleca la Londra și Paris

Din București ni se comunică că nou. ministru de finanțe, va pleca îndată după alegerile generale la Paris și Londra, ca împreună cu ministrul României, Titulescu, să urmeze tratative cu cercurile financiare străine pentru pregătire terenu-lui de colaborare a capitalului străin în România.

BANCA CHRISOVELONI S. A. R. CLUJ

ca Reprezentanța

oficiului de vânzarea a zahărului

1—10 din București

Primește comenzi de zahăr conform condițiilor și cu prețurile fixate din partea **Oficiului de vânzare al zahărului** în orele de serviciu, — la

Secția Comercială

a sucursalei Băncii din Cluj

Str. Memorandului No. 8.

Banca „HERMES” și Societate Comercială pe Acțiuni Timișoara

Cont Bilanț General la 31 Decembrie 1925.

ACTIVA

	Lei	Bani	Lei	Bani
Cassa :				
Numerar — — — — —	8,598.746	75		
Valute străine — — — — —	1,836.963	—	10,435.706	75
Portofoliu de scont — — — — —			15,450.535	50
Debitori în contcurent — — — — —			12,405.917	73
Cointeresări în întreprinderi — — — — —			5,792.147	60
Debitori în valute străine — — — — —			11,520.102	35
Inventar — — — — —			1	—
			55,604.413	93

PASIVA

	Lei	Bani	Lei	Bani
Capital societar — — — — —			5,000.000	—
Fond de rezerva* — — — — —			500.000	—
Depuneri în livrete și contcurent — — — — —			31,456.781	28
Creditori în contcurent — — — — —			4,254.912	42
Depuneri și creditori în valute străine				
Polițe reescontate — — — — —			10,125.208	—
Posturi transitorii — — — — —			2,281.425	—
Beneficiu — — — — —			771.361	93
Report din 1924 — — — — —	24.501	—		
Beneficiu net pe 1925 — — — — —	1,190.224	30	1,214.725	30
			55,605.413	93

*) Cu dotațiunea anului curent se ridică fondul de rezervă la lei 800.000.—

DEBIT

	Lei	Bani	Lei	Bani
Salarii, gratificații și cheltuele de ad-ție			1,315.453	19
Impozite în 1925 — — — — —			143.192	—
Report din 1924 — — — — —	24.501	—		
Profit net pe 1925 — — — — —	1.190.224	30	1,214.725	30
			2,673.370	49

Contul profit și pierdere

CREDIT

	Lei	Bani	Lei	Bani
Report din 1924 — — — — —			24.501	—
Dobânzi și comisioane — — — — —			2,648.869	49
			2,673.370	49

Timișoara, 31 Decembrie 1925.

DIRECȚIUNEA:

Dr. Pavel Obadeanu m. p.

Pavel L. Weinberg m. p.
Director general

Biedl. m. p.

Deixner m. p.

Goldstein m. p.

Klein m. p.

Liupa m. p.

Vadász m. p.

Iul. Weisz m. p.
Director

M. Weinberg m. p.

Pentru contabilitatea:

Fejér m. p.
Procurist

Schemmel m. p.
Contabil autorizat

Verificat și găsit în concordanță cu registrele

CONSILIUL DE CENZORI

C. Diminescu m. p.
Președinte

Aug. Coman m. p.

Ármin Häring m. p.

Gh. Stinghe m. p.
Expert-Contabil

A. Tedeschi m. p.

Ios. Weiss. m. p.

Sticlărie și porțelan

geamantane pentru călătorie și gente de piele pentru doamne, mai ieftin cumpărați în

Magazinul „PARISIEN”
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 12.

PIAȚA ECONOMICĂ ȘI FINANCIARĂ**Cereale**

Grâu: 87.000 lei vag.
Porumb: 65.000 lei vag.
Orz: 57.000 lei vag.
Ovăș: 58.000 lei vag.
Sacară: 68.000 lei vag.

Vite

Vite 24—22
Porci 32—48
Vijel de lapte 34

Petrol și derivate

Prețurile au fost:

Țițeiul cotează 28.100—28.300 lei vagonul de Bușteni și Băicoiu ușor și 22.900—23.000 lei, cel de Moreni neparafinos.

Benzina ușoară e cerută la 10.20 lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferită la 10.30 lei kgr.

Benzina grea e cerută la 7.10 lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferită la 7.15 lei kgr.

Petrolul lampant este cerut la 2.90 lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferit la 3.00 lei kgr.

Motorina este cerută la 1.90 lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferită la 2.— lei kgr.

Păcura este cerută la 1.50 lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferită la 1.55 kgr.

Uleiurile CFR. se găsesc la 5.15 lei kgr. loco fabrică fără taxe.

Uleiul regal e cerut la 7.30 lei kgr. loco fabrică fără taxe, OO a 8.30 lei kgr. și cel OOO la 11.20 lei kgr. loco fabrică fără taxe.

Fierărie

Cositor lei 340—335.
Compoziție dela 10 la 80 la sută, conținut garantat de cositor lei 46—295.

Plumb lei 44—48.

Zinc lei 4—55.

Antimoniu lei 100.

Aramă lei 105—135.

Alamă lei dela 103—130.

Tablă neagră dela 05—140 mp. lei 21—14 —.

Tablă neagră de acoperiș dela Nr. 16—Nr. 22 lei 21—50.

Tablă galvanizată dela Nr. 18—Nr. 22 lei 30—32 pe kgr.

Tablă albă dela 90 libre la 216 lei 1500—3350.

Fer: în bare lei 10—60.

„ beton lei 10—60

„ cornier lei 10—70

„ balot 12.50

Țevi de gaz: negre dela 24—350 lei.
Țevi galvanizate ca mai sus, cu 40 la sută adaus.

Spirtoase

Spirit engros 46—50 lei.

Vin 17—35 lei.

Manufactură și Textile

Zefir m. lei 35—250

Batist m. lei 30—100.

Mătasă m. lei 480—1300.

Pânză m. lei 28—80.

Ciorapi de bumbac lei 20—25.

Ciorapi de ață lei 70—80.

Ciorapi de fildecos lei 85—150.

Mănuși de ață lei 30—100.

Coloniale

Cafea Rio 118—120.
„ Maragojip 240—60.
„ Salvador 185—195.
„ Portorico 165—170.
Orez Rangoon 22—50.
„ Japonez 28— —
Cacao Corf. 72.
Lămâi per ladă 850
Ceai Moning 130, O. P. 220—30.
Migdale 195—220.
Zahăr 27—30.
Piper 98.
Scorțisoară 76.
Alune 185—195

Furaje

Fân 250—260.
Lucernă 240.
Pae 80—100.

Pielărie

Talpa I-a lei 155.—170
Talpa II-a lei 140—155.
Crupon I-a lei 195—220.
Crupon II-a lei 145—205.
Gatur 100—135
Porle 90—130.
Porle englez 155—190.
Box negru I-a 80—90.
Box negru II-a 60—70.
Box color I-a 110—130.
Box color II-a 70—90.
Chevreaux 70—100.
„ lac 110—135

Chimicale

Salicil 230—50.
Glicerină 135.
Formalin 85.
Naftalin 24—28.
Accid carbonic 68—74.
Chinină sulfurică 5000.
Stearină 85.
Parafină 50.
Ceresină 70—75.
Sare bismut 1200—1400.
Vaselină albă 85.
„ galbenă 45.
„ albă americană 110
„ galbenă americană 70.

BURSA

Valutelor la Zürich
10. Aprilie închidere.

Franci francezi	1857
Franci belgieni	—
Lire sterline	25264
Lire italiene	20875
Dolari	519 ¹ / ₄
Relschsmark	12360
Franci elvețieni	—
Coroane cehe	153 ¹ / ₂
Coroane ungare	72.70
Shillingi	—
Drahme	—
Dinari	912
Lire otomane	—
Zloti	—
Lei	225 ¹ / ₂
Napoleoni	—
Marca Pol.	67 ¹ / ₂
Pesetas	—

Abonați „Ardealul,

Plapome diferite, saltele de păr de cal gloturi pentru plapome. Trusouri și pânze dela firmele Hermann, Polak și Munk. Servicii de modă și cafea dinpânză Damasc. Garnituri pentru paturi, perdele croșate, cămăși pentru bărbați și femei, ștergare flotiul. Trusouri de Viena se găsesc în asortiment bogat la depozitul.

„LEBEDA“

CLUJ, Calea Victoriei No. 10.

TELEFON 5—15.

TELEFON 5—15.

ELEONORA SZILÁGYI S. A.

Fabrică autorizată pentru producerea de liqueururi, romuri și cognac, și

Prima Fabrică Română de șampanie CLUJ.

PRODUCE:

tot soiul de liqueururi, romuri, cognac și punchuri de prima calitate și igienice autorizate prin legea sanitară.

Șampaniile excelente „Favorit“-sec, „Demi“-sec, „Extra“-sec și „Femina“.

Pivnițele societății sunt aprovizionate cu vinuri provenite din cele mai renumite podgorii aredenești, din vechiul Regat și podgoriile Aradului.

Specialități: „Rózsamali“, Șom-dulce (Cornișă), Rizling-dulce, Călugărul sur și vinuri de „Asszu“.

Biroul central, pivnițele și fabrica de șampanie se află în CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND 103.

Filiala: în REGHINUL-SĂSESC. (Casă proprie.)

16—52

Mare târg de GHETE
LA

FRĂȚII GONDA

Cluj—Oradea-Mare

(vis-a-vis de poștă)

Dentru funcționari prețuri reduse

Plăcile de Asbest (Eternit)

„METEOR“

ale fabricii de eternit din Oșorhei jud. Bihor

sunt cele mai durabile și mai plăcate! Acoperământul nu are nevoie de îngrijire și reparare, rezistă tuturor tenpestațiilor, precum și focului, e mai bun și mai ieftin ca cel de tînuihea sau țiglă. Executăm lucrările de acoperire în toate culorile și după toate sistemele moderne.

Acordăm garanție pentru calitatea materialului și manopera acoperișului
Reprezentanțe în toate centrele de județe.

INFORMATII

Imprumutul Camerei de Comerț din Brașov. Afiam că s'a dat autorizație Camerei de Comerț din Brașov să contracteze un imprumut de 5 milioane Lei cu un procent de 7 la sută, plătit în cel mult șase ani. Suma imprumutată va servi la construirea unui palat propriu al Camerei, și va fi acoperită din sumele ce Camera va prevedea în bugetul ei, în fiecare an.

Sămănăturile de primăvară continuă cu intensitate în toată țara, timpul fiind foarte prielnic.

500.000 persoane au vizitat Târgul de mostre din Praga. Din Capitala Cehoslovaciei se anunță, că Târgul de mostre care în anul acesta a ținut acolo dela 21 până la 28 Martie, a avut întâi zile de iarnă grea și s'a terminat apoi în zile calde de primăvară. În prima zi, Târgul de mostre a fost vizitat de 60.000 persoane, apoi de 50 mii până ce la urmă s'a urcat la 75.000. În total s'au perindat peste 500.000 vizitatori din străinătate și din lăuntru țării. Rezultatele comerciale au fost mult mai frumoase ca în anii trecuți, întrecând toate așteptările. Dar Târgul de mostre din Praga a fost de fapt anul acesta mai impozant decât cele din Viena și Lipsca.

Crește consumul intern de Petrol. Se știe că din bogata regiune petroliferă din Prahova se îndreaptă către Constanța și Giurgiu mari conducte de oțel, din cari se scurg cantități enorme de petrol și derivate de petrol în vapoare și tancuri spre export. Acum se proiectează din partea petrolștilor să ușureze creditele necesare pentru a se construi conducte noi în interiorul țării. Căci mărindu-se țara, nu trebuie de avut în vedere numai exportul de petrol, și intensificarea consumului intern, ca o urmare a întinderii civilizației și la sate, și industrializarea țării. De aceea e de prevăzut că conductele ce facilitează exportul petrolului, vor ceda importanța lor conductelor ce vor distribui petrolul pentru consumul intern în toate unghiurile țării.

„Când câștigi o sută și cheltuești o sută cincizeci.” Așa caracterizează urmașul lui Lenin, Rykow, actuala situație din Rusia. În expunerea ce a făcut-o dăunăzi la Petterburg, a arătat, că țărani nu mai au încredere în valuta rusească, și de aceea cerealele reprezentă pentru dânsii o valută mai forte și nu vor să le dea din mână. Tăranul rus dar, n'are interes să vândă recolta lui, pentru că n'are încredere în monedă, la'a de ce exportul rus a scăzut dela 494 milioane ruble, cât se estimase, la 206 milioane. Până în prezent am trăit că un om care câștiga 100 ruble și cheltuește 150. Numărându-ne încă odata banii ce i avem, am constatat că va trebui să revizuiim atât programul nostru asupra

importului și exportului cât și planul pentru lărgirea acestor operațiuni.

„Nu aruncați nimic, ci valorizați totul.” Interesante declarații a făcut ziarului „Husipar” (Industria Cărnii). Directorul Societății pentru cumpărarea și vânzarea de produse brute, D-sa a dat un indemn măcelarilor din țatele și târgurile ardelenne, ca să nu arunce nimic ci să adune toate oasele și să le aducă într'un singur loc de concentrare. În cursul unui an se adună o sumă frumoasă din valorizarea acestor produse brute. În Germania de pildă, măcelarii au o organizație atât de puternică încât ei au ajuns să valorizeze tot ce la noi se aruncă, ca oase, ramășițe de coarne, unghii, copite, răzături de piei moi, etc. creindu-se o industrie mare de clei.

Adunarea generală a asociațiilor agricole a avut loc săptămână trecută sub prezidiul baronului Gabriel Józika. În discursul de deschidere, acesta a arătat că anul trecut n'a adus nimic bun pentru agricultori. Dar un succes înseamna constituirea Camerilor agricole, în cari sunt reprezentați și agricultori maghiari, chiar dacă nu în conformitate cu numărul lor. Deși s'a pornit la reducerea taxelor vamale, grânele și, vitele din România încă nu pot concura peste granița cu cele străine. Proprietarul agrar Zoltan Ugron a arătat cum în Cehoslovacia, agrarienii joacă un rol cn mult mai mare decât în România. Interesele agricultorilor unguri sunt identice ale agrocultorilor român, de acei ei trebuie cu puteri unie să activeze la consolidarea vieții economice.

Akos Szentkirály a propus înființare de școli agricole maghiare.

— 300 hotelieri vin în Europa. Ziarele germane anunță că în Aprilie și Maiu, vor vizita Europa 300 de hotelieri americani. La 4 și 5 Maiu, ve vor opri la colonia unde vor fi salutați de Uniunea internațională a hotelierilor. Ce bine ar fi dacă am putea reuși să atingem pe aceste practici vizitatori americani și în țara noastră, că să viziteze localitățile noastre balneare. Atunci cu simțul lor americanesc vor sesiza îndată că în aceste stațiuni balneare și ar putea plasa dolarii lor în construcțiun de hotelieri confortabile.

— Clujul nu are Primar. Noul guvern nu va recunoaște nouile consilii comunale alese luna trecută, ci le va disolva pe toată linia, asta ca o împlinire a unui angajament luat în opoziția, unită ca oricare va veni la putere, să disolve aceste consilii. Se vor înstitui comisii interimare. Clujul nu va avea dar timp mai îndelungat primar ei va fi condus în mod provizor de o comisie prezidată de un aderent al guvernului.

— Trimitem acum mai multă carne de porc în străinătate. Deși în exportul de vite nu se semnează încă o mișcare mai vie, totuși exportul de carne de porc a crescut simțitor în ultimul timp. Așa 4—5 firme din Cluj s'au asociat și se ocupă cu exportul de carne de porc.

— Industria Sticlei așa se numește nouă revistă care apare acum la Turda în trei limbi și își propune să se ocupe de toate doleanțele branșei sticlăriei, ceramicii porcelanului și oglinzilor. Constatăm numai că partea românească este foarte rău redactată. Nu înțelegem obiceiul contraților unguri, că nu încredințează partea românească unor gazetari români așa ca să apară într'o limbă ireproșabilă așa precum și textul unguresc apare cu îngrijire. Dorim viața lungă noului contrațe.

— Din prefect director de bancă. Din Arad ni se comunică, că prefectul județului sub guvernul liberal I. Georgescu, dându-și demisia nu se va întoarce în v. regat ci rămâne la Arad ca director general al Casei de Păstrare a județului.

Numai participăm la Târgul de mostre dela Saloniă

Uniunea Camerilor de comerț și industrie ne face cunoscut că s'a renunțat la participarea oficială a României la târgul de mostre dela Salonic.

Adunarea generală a Casei de Păstrare și Banca de Credit S. A. din Cluj

În 25 Martie a avut loc a XXXI-a adunare generală a Casei de Păstrare și Banca de Credit unul dintre cele mai puternice institute financiare din Cluj.

În raportul său asupra agestiunii din anul 1925, direcțiunea arată, că situația nefiind prielnică pentru încheieri de afaceri stabile, banca s'a ocupat numai de afaceri cu scadență mai scurtă. Cu toată această situație nefavorabilă banca și-a desvoltat și simțitor ramurile de activitate dând o importanță deosebită asigurării cât mai complete a mobilității.

Bilanțul publicat arată foarte frumoase rezultate datorite în prima linie conducerii chibzuite a băncii.

Filialele din Dej, Sănmărtin, Alba-Iulia și Tg.-Murăș prezintă și în anul expirat o frumoasă dezvoltare în toate ramurile de afaceri, obținând rezultate mult mai favorabile decât cele din anul trecut.

Adunarea generală a băncii „Hermes” din Timișoara

În 28 Martie a avut loc adunarea generală a băncii „Hermes” din Timișoara, sub prezidenția d-lui Dr. Pavel Obădeanu. Acționarii au luat parte în număr frumos la adunare. Cu această ocazie s'a hotărât sporirea capitalului social al băncii dela 5 la 15 milioane lei.

Fondată abia de 7 ani banca a ajuns să fie astăzi un important factor al vieții economice din Banat. Dealtfel bilanțul pe care-l publicăm în alte parte a ziarului nostru ne dovedește cu prisosință rezultatele frumoase obinute de acest institut în anul trecut.

Adunarea generală a S. A. Bognár și Szántó din Cluj

La 18 April va avea loc adunarea generală a soc. Bognár și Szántó din Cluj, cu următoarea ordine de zi:

Raportul direcțiunii și a comitetului de censori. Bilanțul pe 1925. Alegerea comitetului de censori. Propuneri. Bilant: Active Cassa numerar 757.361.65 lei. Imobiliare 3.074.954.90 lei. Hârtii de valoare 7.685.750 lei. Mărfuri 11.891.306.8 lei. Mașini și instalații 3.738.598.8 lei. Diferenți: creditori 8.875.840.4 lei. Secția economică 1.790.253.9 lei. Păduri 1.672.078.81 lei. Pasive Acțiuni 4.500.000 lei. Rezerve 3.417.572.63 lei. Creanțe dubioase 250.000 lei, Accepțiuni 2 milioane 50 mii lei. Creditori: Casa de Păstrare 14.832.020 lei. Avansuri c mărfuri 14.495.872.36 l. Poziții tra sitorii 31.519.82 l. Profit: 46.282.4 lei. Pierdere: 1.142.873.61 lei.

PALAIS DE DANSE Cafenaua „PALACE”

Proprietar
ALEXANDRU BREINER

Program senzațional
in Aprilie

In fiecare seara de la ora 10¹/₂

The 3 Morgan's 3!

The best Acrobatic stepp dan cers of the World

Stok Steffi Emmi Bonoment
Elena Jarnof

Andre and Elly — Duci Csengry

Gaál Lilly

English dans and Song

Halász Bandi — Kitty Georgiu

După reprezentatie Jazz-Band!

Citiți și
abonați
Ardealul

Ciorapii SÁNDOR sunt cei mai buni! **CLUJ, Piața Unirii 9**